

Venesuelos lietuvis Vytenis Folkmanas: „Vietoje ispaniško gracias – lietuviškas ačiū“

Venesuelos lietuvių įkvėpėjas ir kelrodė žvaigždė Vytenis Folkmanas kurį laiką retėjusias čia veikiančios bendruomenės gretas naujais nariais siekė užpildyti įvairiais būdais. Vienas nuoširdžiausių ir labiausiai atsidavusių pastangų pavyzdžių – lietuvių pavardžių paieškos tiesiog gyventojų telefonų knygoje. Rasdavęs jas, jis skambindavo, klausdavo ir kalbindavo lietuvius Venesueloj dalyvauti lietuviškuose susitikimuose, renginiuose bei prisijungti prie bendruomenės veiklos. Lietuviškai mažai kalbantis Venesuelos lietuvis vis intensyviau mokosi šios kalbos ir tiki, jog jo svajonė grįžti į tėvo ir senelių gimtinę ir likti čia gyventi – išsipildys.

Folkmanas Venesuelos Lietuvių Bendruomenei vadovauja jau dvylika metų. Kaskart kalbėdamas apie Lietuvą ir savo šeimą, Venesuelos lietuvis susigraudina – šią vertybę jis nešiojasi visuomet su savimi ir ši tema jam labai svarbi, kelianti daug prisiminimų. Jis, su visa savo šeima, mama, broliais vis dažniau atvyksta į Lietuvą. Paskutinis jo apsilankymas buvo liepą, kai 8–11 dienomis vyko XVI Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) Seimas, prieš tai – kovo mėnesį dalyvavo vykusiame „Nacionaliniame švietimo lyderystės forume“, kurio organizatoriai labai džiaugėsi sulaukę Venesuelos lietuvių. Forume V. Folkmanas dalyvavo kartu su Vanda Liesinskas-Aleksiejunas, jau metus gyvenančia su savo vaikais Lietuvoje. Venesuelos lietuvės Vandos vaikai šiuo metu mokosi Vilniaus lietuvių namuose ir ji dėkoja Lietuvai, kad jos vaikai gali ramiai ir saugiai mokytis.

Folkamanas prasitaria, kad Venesueloje gyvena apie 300 lietuvių šeimų, oficialus Venesuelos Lietuvių Bendruomenės (*Comunidad Lituana De Venezuela*) *facebook*

puslapis jungia 597 narius. Jų atsikėlimo čia istorijos skirtingos, juk kadaise situacija šalyje buvo stabili, dauguma norėjo čia gyventi. Šiuo metu dėl kritinės padėties šalyje vis daugiau lietuviškų šeimų traukiasi į kitas Lotynų Amerikos šalis, Jungtines Amerikos Valstijas (JAV) arba tiesiog renkasi Europą, taip, kaip padarė ir V. Liesinskas-Aleksiejunas.

Venesuelos lietuviai

Kalbiname V. Folkmaną apie jo šeimą, lietuvybę puoselėjančią veiklą Venesueloje ir iššūkius.

Vyteni, Jūsų tėtis – grynas lietuvis, mama – venesuelietė. Pats gimėte ir užaugote bei savo visą gyvenimą praleidote jau Venesueloje. Ar namuose kalbėdavote lietuviškai?

Ne, namuose su tėveliu visuomet kalbėjome ispaniškai. Lietuviškai kalbėdavau tik tuomet, kai namuose lankydavosi seneliai, tėvo tėvai.

Iš kokio Lietuvos miesto yra kilęs Jūsų senelis?

Iš Kauno. Tuo metu, kai gyveno Lietuvoje, jis dirbo 1926 metais įkurtoje Aleksoto stiklo gamykloje.

Turite dar du brolius. Ar jie Lietuvoje, ar Venesueloje?

Taip, esu iš trijų vaikų šeimos. Skubu pasidžiaugti, kad abu mano broliai yra gavę Lietuvos Respublikos pasus ir įgiję dvigubą pilietybę – Venesuelos ir Lietuvos. Vienas mano brolis gyvena ir dirba Venesueloje, kitas – Panamoje. Abu jie – kvalifikuoti specialistai: vienas mano brolis yra pasirinkęs medicinos, kitas – technikos sritį.

O Jūs? Kokią specialybę pasirinkote?

Pats esu įgijęs architekto išsilavinimą. Kaskart atvykęs į Lietuvą tyrinėju šios šalies architektūrą, analizuoju ją ir jau kurį laiką ieškau galimybių prisidėti prie savo senelio gimtinės gražinimo, galbūt panaudodamas savo sukauptas architektūros žinias.

Vadovaujate Venesuelos Lietuvių Bendruomenei jau 12 metų. Kada ji susikūrė?

Venesuelos Lietuvių Bendruomenė susikūrė po Antrojo pasaulinio karo, maždaug 1948 metais, *dipukams* pasitraukus iš Lietuvos ir atvykus čia, į tuo metu visais atžvilgiais gana stabilią ir patrauklią šalį. Susibūrimas ir bendruomenės susikūrimas prasidėjo nuo noro išlaikyti savo gimtinės tradicijas, lietuvybę, kultūrą, ir ši veikla tęsiama iki šių dienų.

Kiek narių jungia Bendruomenė?

Į nuolatinius lietuvių susitikimus Venesueloje susirenka apie penkiasdešimt lietuvių. Žinoma, bendruomenė jungia ir daugiau lietuvių, tačiau ne visi iš jų nuolatos dalyvauja mūsų organizuojamose veiklose.

O Venesuelos lietuviai kalba lietuviškai?

Retai. Kodėl? Todėl, kad mano kartos žmonės, jau gyvenimą palikus jų tėvams, seneliams, vadinamiesiems *dipukams*, arba jiems tiesiog išvykus iš šalies dėl nesėkmingos adaptacijos, vis rečiau kalbėdavo lietuviškai. Tačiau, nepaisydami vis rečiau vartojamos kalbos, visais laikais lietuviško kraujo turintys venesueliečiai jausdavosi lietuviais ir vykdydavo lietuvišką veiklą. Silpnas kalbos mokėjimas

nesustabdo žmonių noro puoselėti savo tėvų ar senelių šeimoje įdiegtas tradicijas.

Ką veikia lietuviai Venesueloje? Kokia lietuviška veikla užsiima?

Turbūt, kaip ir įprastai, mini svarbias Lietuvai datas – Nepriklausomybės dieną, šimtmetį, švenčia motinos dieną, religines šventes – šv. Velykas, šv. Kalėdas. Visuomet su visu pasauliu drauge giedame Lietuvos himną. Verta paminėti ir lietuviškas pamaldas. Kažkada anksčiau, kai buvau dar vaikas, Venesueloje veikė ir tautinių šokių kolektyvas. Gaila, kad šiandien kolektyvas nebeegzistuoja, matyt, dėl smarkiai sumažėjusio lietuvių kilmės žmonių skaičiaus Venesueloje. Apskritai lietuvių veiklą riboja ir sunki politinė situacija šalyje. Daugelis bėga iš Venesuelos, palieka ją. Ypač jaunoji karta, jaunimas.

O kaip lituanistinis švietimas?

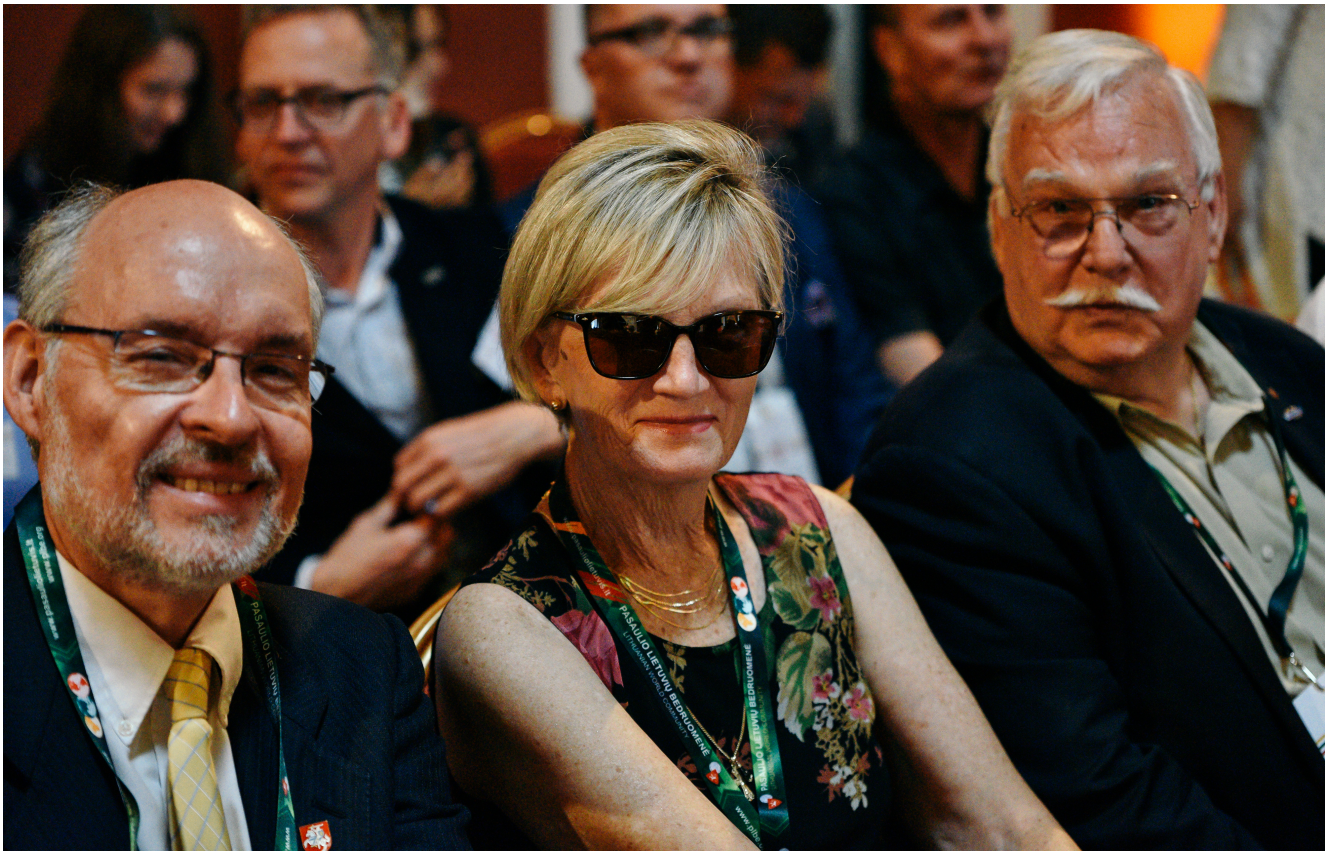
Venesueloje visuomet veikė šeštadieninė lituanistinė mokyklėlė, kurią dar būdamas mažas aš taip pat lankiau ir drauge su visais mokiausi lietuvių kalbos. Žinoma, geriausiai jos išmokti galima gyvenant Lietuvoje. Dabar šeštadieninei lituanistinei mokyklai Venesueloje vadovauja iš Lietuvos atvykusi Jurgita Švogžlytė. Ji surenka 8–10 žmonių grupę ir vykdo lituanistinės mokyklėlės veiklą, moko vaikus lietuvių kalbos.

Kokias tradicijas Jūs asmeniškai puoselėjate iki šiol?

Iki šiol dėkodami šeimoje dažnai vartojame ne ispanišką *gracias*, o lietuviškąjį *ačiū*. Žinoma, iš mūsų šeimos neišnyko ir tradicija Kūčių vakarą laužti paplotėlį (vadinamąją *plotkelę*). Tam tikri momentai išlieka ir išliks visados.

Dalyvavote XVI Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) Seime. Kokią reikšmę Jums turi šios pasaulio lietuvius jungiančios organizacijos veikla?

Labai norėčiau, kad ši lietuvius pasaulyje jungianti bendruomenė niekados neišnyktų. Tai vienintelis veiksmingiausias ir aktualiausias būdas suburti, suvienyti visus lietuvius į vieną vietą. Vien kokią reikšmę turi tradicinis PLB Seimas. Aš pats stengiuosi burti tautiečius per *facebook*, sutikęs juos gatvėje – visur ir visada stengiuosi juos sudominti šia veikla ir įtraukti. Vienas iš pavyzdžių – JAV gyvenanti lietuvių kilmės Siga Eidukonis, kurią taip pat priviliojau dalyvauti PLB veikloje, Seime ir ji tikrai to nesigaili, priešingai – labai džiaugiasi.

Vytenis Folkmanas (kairėje) su Siga Eidukonis ir Kęstučiu Eidukoniu PLB XI Seimo atidarymo metu

Kokie iššūkiai Jūsų laukia?

Didžiausias mano siekis ir iššūkis – kad Venesuelos Lietuvių Bendruomenė neiširtų, nepradingtų. Kad ji ir toliau burtų ir vienytų lietuvius. Žinoma, iššūkių yra ir daugiau – labai svarbu, kad savo veiklą tęstų ir sėkmingai veiktų lituanistinė mokyklėlė, mokanti Venesuelos lietuvių vaikus lietuvių kalbos, lietuviškos kultūros, istorijos. Kad prasta politinė ir ekonominė situacija šioje šalyje neišbaidytų lietuvių ir nesulaužytų daugybę metų gyvuojančių lietuviškų tradicijų.

Norėčiau pasidžiaugti, kad mūsų, lietuvių, veiklą labai remia Lietuvos garbės konsulas Venesueloje Boris Petrasevičius. Jis išties rūpinasi mumis, padeda ir labai palaiko mūsų vykdomą veiklą čia.

Pokalbį iš ispanų kalbos vertė taip pat buvusi Venesuelos lietuvė Siga Eidukonis, kurios mama, jai tapus pilnametei, nutarė, jog universiteto studijas rinksis Jungtinėse Amerikos Valstijose. Tad Sigos mama, brolis ir ji pati persikėlė į JAV, Niujorką, kur gyvena iki šiol. S. Eidukonis mama grįžo ir savo gyvenimą užbaigė Lietuvoje, gimtajame Aukštadvaryje (Trakų r.). Pati Siga iš savo vaikystės prisimena Folkmanų šeimą, kadangi visi vieni kitus pažinojo.

Dėkoju už pokalbį.

Kalbino Evelina Kislych-Šochienė
V. Folkmano asmeninio albumo, Tomo Razmaus nuotr.

pasauliolietuvis.lt
„Lietuvybė pasaulyje“

Mielai pasidalysime svetainėje skelbiamais tekstais ir nuotraukomis, tik prašome nurodyti informacijos šaltinį ir autorius.

SPAUDOS, RADIJO IR TELEVIZIJOS RĖMIMO FONDAS